

Zapobieganie i zwalczanie wszawicy

Przedszkola i szkoły oraz inne placówki nauczania i wychowania to miejsca, w których przebywa duża liczba dzieci stykających się ze sobą, bawiących się wspólnie - jest to dla wszy wymarzone środowisko życia. Mogą w nim znaleźć wielu nosicieli i przenosić się z jednego na drugiego.

Dyrektorzy placówek oświatowo-wychowawczych w obawie o opinię swego ośrodka niechętnie przyznają, że mają z wszami kłopot. Również rodzice, w sytuacji gdy znajdą u swojego dziecka wszy, niechętnie rozmawiają o tym z opiekunem czy wychowawcą. Wszystko to wynika z faktu, że zarażenie wszami uważa się za coś bardzo wstydlivego. Temu z kolei winny jest pewien mit - powszechny, ale nieprawdziwy - *Wszy kojarzy się u nas z brudem i brakiem higieny*.

Wszami zarazić się można przez cały rok, jednak występują dwa sezonowe szczyty. Pierwszy to wakacje i początek roku szkolnego, gdy dzieci wracają z kolonii i obozów. Podczas takich wyjazdów, na których duża grupa dzieci przebywa razem przez całą dobę, bawiąc się, korzystając z tych samych łazienek czy sypialni, wszy łatwo przenoszą się z jednej głowy na drugą. Podobnie ma się sprawa z początkiem jesieni, kiedy zaczyna się sezon na noszenie czapek i szalików. Te często przechowywane są we wspólnych szatniach, szafkach i przymierzane przez kolegów i koleżanki. Dawniej, gdy pielęgniarki raz na jakiś czas sprawdzały głowy całej klasy czy grupy przedszkolnej, wszawica była pod dość dobrą kontrolą. Teraz obowiązek ten powinni przejąć rodzice. Wystarczy, by matka czy ojciec raz na jakiś czas przyjrzał się włosom i głowie dziecka, szczególnie wtedy gdy zauważą, że np. wyjątkowo często się drapie.

Jak sprawdzić, czy nasza pociecha przypadkiem nie ma wszy? Najprościej - dokładnie obejrzeć całą skórę głowy i zobaczyć, czy nie biegają po niej szarobiałe 2-4 milimetrowe owady. Ich ulubionym miejscem jest skóra za uszami oraz potylicą. Przyjrzeć się też trzeba samym włosom, do których mogą być przyklejone zarówno wszy, jak i ich jaja - gnidy.

Bardzo prostym domowym sposobem na znalezienie wszy, a zarazem na ich usunięcie jest czesanie. Włosy trzeba zmoczyć wodą, potem najlepiej nałożyć na nie jakąś odżywkę (dzięki temu staną się śliskie, co ułatwia usuwanie wszy i gnid) i dość energicznie wyczesać nad wanną czy umywalką gęstym grzebieniem. Czynność tę trzeba kilka razy w odstępie kilku dni powtórzyć, do czasu gdy wszy znikną.

Można również udać się do apteki i kupić jeden z dostępnych obecnie na rynku środków do zwalczania wszy. Oczywiście jest, że gdy u dziecka znajdzie się wszy, włosy i głowy skontrolować powinna cała rodzina.

Zachorowania na wszawicę w latach 2003-2008 w województwie podkarpackim i w Polsce

Rok	Województwo	Polska
2008	47	11 056
2007	37	2 261
2006	26	897
2005	7	620
2004	6	529
2003	4	512

Z dniem 1 stycznia 2009 wraz z wejściem w życie nowej ustawy o zapobieganiu i zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (z dnia 5 grudnia 2008 r.), wszawica przestała figurować w wykazie chorób zakaźnych.

Dyrektor szkoły zgodnie z § 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu ma obowiązek zapewnić bezpieczne i higieniczne warunki pobytu w placówce. Zadanie to realizowane jest między innymi przy współpracy z personelem medycznym sprawującym opiekę profilaktyczną nad uczniami zgodnie z obecnie obowiązującym Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 28 sierpnia 2009 r. w sprawie organizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą (Dz.U.2009.139.1133) oraz Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 21 marca 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i organizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą (Dz.U.2007.56.379)

Jednocześnie na podstawie cyt. przepisów jak również zaleceń Instytutu Matki i Dziecka zawartych w publikacji „Standardy i metodyka pracy pielęgniarki i higienistki szkolnej” odstąpiono od procedury okresowej obowiązkowej kontroli czystości uczniów. Wszelkie informacje dotyczące stanu zdrowia są informacjami objętymi tajemnicą medyczną i szczególną ochroną .

Działania placówki nauczania i wychowania w przypadku wystąpienia wszawicy:

- przekazanie informacji wszystkim rodzicom o konieczności systematycznego sprawdzenia czystości skóry głowy i włosów u dzieci,
- w przypadku stwierdzenia występowania wszawicy u niektórych dzieci, należy poinformować rodziców o konieczności wykonania wśród wszystkich domowników zabiegów leczniczych,
- w przypadku podejrzenia o występowaniu wszawicy wśród dzieci i młodzieży szkolnej, pielęgniarka szkolna może przeprowadzić kontrolę czystości wśród uczniów, których rodzice wyrazili zgodę na objęcie ich profilaktyczną opieką zdrowotną,
- pielęgniarka informuje dyrekcję szkoły o skali zjawiska, natomiast rodzicom przekazuje informacje o stanie czystości włosów i skóry głowy ich dzieci oraz informacje dotyczące przeprowadzenia koniecznych zabiegów higienicznych,
- w miarę potrzeby dyrekcja szkoły/placówki może zorganizować działania edukacyjne dotyczące ww. problematyki skierowanej do dzieci, rodziców, opiekunów,

w przypadku występowania trudności w rozwiązywaniu problemu np. w rodzinach o niskim statusie socjoekonomicznym należy podjąć współpracę z władzami samorządowymi (pomocą społeczną), w celu udzielenia wsparcia tym rodzinom w rozwiązywaniu problemu wszawicy wśród wszystkich domowników.

Należy pamiętać, aby nie ujawniać danych osób, które stały się źródłem zakażenia.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny nie ma podstaw do zamknięcia placówki z powodu występowania u dzieci wszawicy. W razie potrzeby, w trudnych sytuacjach (duży zasięg występowania wszawicy, przewlekłe jej występowanie, trudne do rozwiązania przypadki) dyrekcja placówki może zwrócić się o ukierunkowanie działań w rozwiązywaniu problemu do właściwej terenowo powiatowej stacji sanitarno epidemiologicznej.